

Områdeplan for musikk 2022–2024

I. Beskrivelse av feltet

Det frie feltet i musikk rommer et stort og sammensatt mangfold av uttrykk og aktører. En svært stor del av ny musikkproduksjon og konsertformidling finner sted utenfor de store institusjonene, drevet fram av utøvere, artister og komponister i musikkmiljøer på et svært høyt nivå innenfor hele bredden av musikkuttrykk og former. Små og store arrangører, kulturhus og festivaler formidler omfattende konsertvirksomhet og danner grunnlaget for at levende musikk blir formidlet over hele landet. Med økende mangfold, kvalitet, musikk- og bransjeutdanning og spesialiseringer i det frie musikklivet følger behov for mer profesjonelle produksjonsforhold og arbeidsvilkår.

Det produseres og utgis mye innspilt musikk i Norge selv om de økonomiske vilkårene er stadig mer presset gjennom strømmeøkonomien og nye utgivelsesformer. Den innspilte musikken er blitt mindre viktig som inntektskilde for de fleste musikere og artister, men er likefullt avgjørende for kunstnerkapene og relevansen av det kunstneriske uttrykket, for dokumentasjon, økonomien, promotering, og tilgang til musikken for publikum, samt som fysisk salgsobjekt på konserter.

Ulike musikkuttrykk og sjangre i musikkfeltet anerkjennes i Kulturrådet hver for seg for sine spesifikke kunstneriske verdier og kvaliteter. Gradvis har flere sjangre blitt innlemmet i høyere utdanning og forskning: tradisjonsmusikk, jazz, improvisasjon, samtidsmusikk, og populærmusikkformer. Det bidrar til profesjonalitet på tvers av uttrykkene i musikkfeltet. Samtidig har de mange ulike måtene å arbeide med musikk på blitt anerkjent som skapende. Det gjelder for eksempel flere former for skapende samarbeid, og utstrakt bruk av stadig mer avanserte og lett tilgjengelige digitale verktøy og arbeidsstasjoner både i komposisjon, produksjon og framføring av musikk.

Konserter og alt som knyttes til dem har blitt stadige viktigere for formidlingen og økonomien til artister, musikere og rettighetshavere. En av grunnene er lavere inntekter av innspilt musikk. Viktigere er at publikums og musikernes tilstedeværelse på konsertarenaen stadig er den grunnleggende formen i framføring og lytting. Levende konsertproduksjon, men også tv- og filmproduksjon av konserter, blir stadig mer kunstnerisk ambisiøse med elementer i lys og lyd som del av musikkproduksjonen, med scenografiske elementer i scenerom og kostyme, koreografisk utforming, og projeksjon av film og bilder på scenen. Denne utviklingen tydeliggjør hvordan musikk finner tverrkunstneriske former som tar opp i seg estetikken fra både sceneproduksjon og digitalisert produksjon. Utviklingen mot mer avansert, tverrkunstnerisk musikkproduksjon øker både kvalitetene i musikken og kostnadene ved å skape den.

Etter pandemien i 2020-2021 bygger og utvikler kunstnere, produsenter og arrangører igjen virksomhet som stoppet opp. Kunstnere, formidlere og bransjer er truffet ulikt av nedstengninger i pandemien og står med svært ulike økonomiske utgangspunkt, muligheter og tilganger til produksjonsapparat og formidlingsarenaer. Musikkfeltet og bransjen har viktige utfordringer i å trekke aktørene inn i virksomhet og forhindre permanente frafall og flukt av profesjonelle kunstnere og bransjekompetanse.

II. Kulturrådets ansvar og rolle på feltet

Kulturfondet er den viktigste statlige finansieringskilden til den frie og prosjektbaserte delen av kunst- og kulturlivet i Norge, og bidrar til at kunst og kultur skapes, bevares, dokumenteres og gjøres tilgjengelig for flest mulig. Behov for stabilitet og langsiktighet i kulturfeltet balanseres med behov for endringer og nye initiativ.

Kulturrådet forvalter landets største støtteordninger på musikkområdet og har ansvar for å gi muligheter for virksomhet og utvikling i det frie profesjonelle musikklivet. Kulturrådet skal bidra til at et mangfold av musikk og kvaliteter blir skapt, produsert og formidlet til flest mulig med et bredt sett av tilskuddsordninger som dekker hele produksjons- og formidlingskjeden. De spenner fra komposisjon, konsertproduksjon, framføring, innspilling og utgivelse av fonogram på den ene siden, til konsertarrangører og festivalarrangører på den andre. I tillegg finnes en egen åpen ordning for prosjekt- og virksomhetsstøtte.

Finansieringen i musikkordningene følger et prinsipp om sjangerfrihet og skal fremme utvikling og handlingsrom til å produsere og formidle musikk på profesjonelle betingelser. Kulturrådet har ansvar for at ordningene utvikles og blir tilpasset feltet og kunstneres behov og uttrykksmuligheter og bidrar til kunstneres økonomi og arbeidsforhold. Kulturrådet arbeider kontinuerlig for å justere og tilpasse tilskuddsordningene til endringer i feltet og kunstneres behov. Spesielt har Kulturrådet arbeidet med å gjøre ordningene mer åpne og relevante. Målet er at hele bredden av nye og etablerte kunstnere og arrangører på musikkfeltet skal ha tilgang til å søke offentlige tilskuddsmidler, og at publikum skal ha allmenn tilgang til musikk og musikkens arenaer, i en offentlighet for fri ytring og meningsutveksling uavhengig av sosial og kulturell bakgrunn.

Komposisjon, konsertproduksjon og turné

Kunstneres skapende og utøvende virksomhet ligger til grunn for innholdsproduksjonen. Kulturrådet har et ansvar for at det gis rom for å skape nye musikkverk og profesjonell produksjon innenfor alle sjangre. Tilskuddsordningene for komposisjon, produksjon, konsertvirksomhet og turné skal bidra til å skape og øke formidlingen av nye og eksisterende verk og musikkproduksjoner, og skal gi utøvere mulighet til konsertvirksomhet og turné. Det er et mål å gi muligheter til å skape gode, profesjonelle og gjennomarbeidede produksjoner for å realisere kunstneriske potensial og gjennomslagskraft. På samme tid må det gis muligheter for et mangfold av mindre formater for produksjon og framføring som finner en stor variasjon av konsertarenaer utenom de større scenene. Ved siden av konsertproduksjon stimulerer Kulturrådet plateselskaperes utgivelse av utøvere og komponisters musikkproduksjon gjennom støtte utgitte innspillinger.

Konsertprogram – arrangører og festivaler

Kulturrådets har fått et stadig større ansvar for arrangør- og festivalfeltet med stadig økning i statlige midler, spesielt etter overføringen av knutepunktfestivalene for musikk til *tilskuddsordningen for musikkfestivaler* i Kulturrådet i 2016. De samlede tilskuddene av arrangør- og festivalstøtte styrker infrastrukturen for konsertframføring i Norge og bidrar til at musikk i alle sjangre møter et stort publikum over hele landet og øker sin betydning i offentligheten. Kulturrådet skal se arrangørfeltet i sammenheng og bidra til å utvikle helårsarrangørene, og samtidig fremme større mangfold gjennom tilskudd til nye arrangører, både på mindre steder og i byer. Slik vil en øke bredden av arrangører og mangfold og profilering i konsertprogrammeringen, slik at musikken blir tilgjengelig og relevant for hele bredden i befolkningen.

I tillegg til støtteordningene for å skape og formidle musikk skal Kulturrådet bidra til å identifisere og stimulere til nye formidlingsformer, forsøksvirksomhet, debatt og kritikk, nye medier og arenaer, samt nye bransjevilkår gjennom åpen prosjektstøtte. Det er et mål å bidra til dokumentasjon av utøvertradisjoner, musikkarv og nykomponert musikk gjennom tilskudd til innspilling, og bearbeiding, edisjon og digitalisering av musikkverk og materiale som kan gjøres allment tilgjengelig, for offentligheten, orkestre og fagmiljøer.

Gjenoppbygging av et musikkfelt med bærekraft

Rådets strategi slår fast at miljø- og klimautfordringene krever ny tenkning rundt produksjon, samarbeid og utvikling på kunstfeltene. Utslippene fra virksomhet finansiert gjennom musikkordningene er stort. Musikkordningene skal derfor stimulere til at musikklivets aktører kan virke med lavere utslipp og mindre belastning på klima og økosystemene med bærekraftig organisering av virksomhet, transport og infrastruktur. Kulturrådets miljø- og klimakrav til søknader i tilskuddsordningene for musikk skal bidra til en profesjonelt og framtidsrettet organisering som blir del av det grønne skiftet og omstillingen av samfunnet fram mot 2030. Det innebærer også å virke i samfunnet på åpne arenaer, med økt mangfold og ytringsrom i tråd med FNs bærekraftsmål.

Samspill av virkemidler på musikkfeltet: Kunstpolitikk, kunstnerpolitikk og næringsutvikling

Kulturfondets tilskuddsordninger hører til kunstpolitikken og følger *musikken* fra et skapende utgangspunkt gjennom kjeden av produksjon og utgivelse til formidling til publikum. Dette til forskjell fra kunstnerstipendene som gir *kunstnerne* inntekt til eget arbeid og faglige utvikling. Bevilgningene fra Kulturfondet fullfinansierer ikke prosjekter og virksomhet, men inngår i sammensatte budsjetter med annen offentlig støtte som fra fylker og kommuner, og med salgs- eller oppdragsinntekter. Alle musikkordningene er innrettet slik at musikk som skapes blir formidlet på åpne konsertarenaer eller medier, og til markeder med inntekter. I den sammensatte finansieringen går midler til profesjonelle honorar til kunstnere, men også til produksjons- og støtteapparat som inngår i produksjon, utgivelse eller konsertvirksomhet. Tilskudd fra musikkordningene skaper på den måten også insentiver og ringvirkninger for musikknæringen og leverandørene.

III. Hovedsatsninger 2022–2024

I [Kulturrådets strategi for 2021–2024](#) er to satsingsområder utpekt for å sikre at Kulturfondets formål innfris:

- **Mangfold – flere stemmer, uttrykk og estetiske praksiser** (herunder kunst og kultur for og med barn og unge)
- **Større ytringsrom – friksjonsfylte fellesskap**

Med henvisning til strategien og beskrivelsen av musikkfeltet over, løftes følgende hovedsatsninger for musikkfeltet fram for perioden:

- **Mangfold – flere stemmer, uttrykk og estetiske praksiser (herunder satsing på barn og unge)**
Kulturrådet vil styrke informasjon og kjennskap til musikkordningene og øke dialogen med feltet. Kulturrådet vil være oppmerksom på feltets ytterpunkter, det som ofte blir sett på som marginalt og som kan være viktige motstemmer i en bred ytringskultur og vil bidra til å motvirke utenforskap og at tradisjonelle roller og tradisjoner er til hinder for mangfold og kjønnsbalanse. Tilskuddsordningene for komposisjon, produksjon og framføring skal være åpne for hele spekteret av komponert musikk, tradisjonsfortolkning og utvikling i klassisk, samtidsmusikk og folkemusikk, og forskjellige former for utøver- og samspillsbasert produksjon som i jazz, improvisert musikk og former for populærmusikk, låtskriving og musikk skapt på digitale arbeidsstasjoner.
- **Større ytringsrom – friksjonsfylte fellesskap**
Kulturrådet skal tilpasse sine ordninger bedre for å treffe et utvidet felt av arrangører og festivaler og støtte arrangører som kan trekke et større mangfold av publikum til arenaene. Det er et mål å støtte nye arenaer for mangfoldet av kulturelle kontekster, samtidig som etablerte arrangører og festivaler må få utvide programprofil, booking og åpenhet og tilgang for publikum i en offentlighet for fri ytring og meningsutveksling uavhengig av økonomisk, sosial og kulturell bakgrunn. Musikken på konsertarenaer og festivaler tilbyr et erfaringsrom og fellesskap der publikum kan engasjere følelser, bevegelser og beveggrunner, minnerikdom, identifiseringer og personlig uttrykk og ulikheter. Tilskuddsordningene skal bidra til at musikken på arenaene skaper fellesskap og en offentlighet hvor både kunstnere og publikum kan uttrykke seg og gi musikken betydning og mening.
- **Konsertarrangører**
Kulturrådet vil satse på utvikling for faste helårsarrangører og på et større mangfold av nye arrangører på små steder og i byer. Konsertarrangørene står i sentrum for oppbygging av musikkfeltet etter pandemien og er avgjørende for tilgangen til levende musikk over hele landet. En satsing for å styrke mangfoldet av arrangører er vesentlig for å skape offentlige arenaer for musikalske og kulturelle ytringer, erfaringer og fellesskap i musikkfeltet.
- **Utvidelse av produksjonsstøtteordning for komposisjon og musikkproduksjon**
En styrket ordning skal gi bedre mulighet for gjennomarbeidet presentasjon og formidling av musikkproduksjoner og gjøre dem tilgjengelige på flere konsertarenaer. Ordningen skal stimulere til større sceniske produksjoner, men også til en stor bredde og underskog av små og større prosjekter, utprøvinger i randsoner og andre skapende miljøer.

- **Bedre formidling, kuratering og markedsføring av musikkinnspillinger**
Kulturrådet vil ytterligere stimulere utgivere som følger opp utgivelsene i alle ledd og dermed styrke strukturene rundt utgivelse og formidling av innspilt musikk.

IV. Virkemidler og tilskuddsordninger

Samlet utgjør tilskuddsordningene for musikk rådets viktigste virkemidler for å nå målene for musikkfeltet. I tillegg arrangerer Kulturrådet konferanser, seminarer og dialogmøter med feltets aktører, besøker festivaler, bransjetreff og andre arenaer rundt omkring i landet og deltar i debatter.

Tilskuddsordningene er:

[Tilskudd til komposisjon og produksjon av musikk](#)

Ordningen skal bidra til at komponister og musikere kan skape musikk og nye produksjoner med kostnadskreven kunstnerisk arbeid. Skapere kan være komponister eller utøvere, og musikken skal gjøres tilgjengelig gjennom framføring på konsertarenaer eller andre offentlige formidlingsplattformer.

[Andre musikktiltak](#)

Ordningens formål er å bidra til prosjekttilskudd til nye tiltak som faller utenfor Kulturrådets øvrige tilskuddsordninger på musikkfeltet, herunder forsøksvirksomhet og ulike dokumentasjons- og formidlingsprosjekter som bidrar til å utforske og tilgjengeliggjøre musikkarten i Norge. Ordningen gir også virksomhetsstøtte til noen prioriterte virksomheter med kontinuerlig aktivitetsnivå, profesjonell drift, langsiktige mål og faglig betydning utover sitt lokale nedslagsfelt.

[Tilskudd til fonograminnspillinger](#)

Ordningens formål er å gi tilskudd til innspilling og utgivelse av musikk som rådet anser har et særskilt behov, eller som det av musikkhistoriske grunner er viktig å sikre, blir dokumentert og tilgjengeliggjort. Ordningen gir tilskudd til innspilling av komponert musikk, orkesterverk og elektroakustiske verk av komponister i Norge, kvalitetsproduksjoner for barn og unge, innspillinger som dokumenterer utøvertradisjoner, samt innspillinger som dokumenterer et kulturelt mangfold i Norge.

<https://www.kulturradet.no/stotteordning/-/vis/fonogram-innspillinger>

[Publiseringsstøtte for musikkinnspillinger](#)

Formålet er å øke kjennskapen til og formidlingen av musikk fra Norge gjennom bidra til at en bred produksjon av kvalitetsutgivelser i Norge blir utgitt, dokumentert og formidlet. Det gis tilskudd til nye innspillinger som er utgitt, og tilskuddet skal gå til kostnader til innspilling, utgivelse og formidling.

<https://www.kulturradet.no/stotteordning/-/vis/fonogram-innspillinger>

[Tilskudd til turné og virksomhet for musikere, artister, ensembler og band](#)

Mål for ordningen er å styrke konsert- og turnéprosjekter og helårig virksomhet og drift for faste ensembler. Målet er å styrke kunstnerisk utvikling, økonomiske vilkår og profesjonelle rammer, og formidling nasjonalt og internasjonalt.

<https://www.kulturradet.no/stotteordning/-/vis/turne-og-virksomhetstilskudd>

[Tilskudd til musikkarrangører](#)

Ordningen skal stimulere arrangører over hele landet med et offentlig konserttilbud. Den skal ivareta helårsarrangører med utviklings- og planleggingsbehov, nye arrangører og arrangører på mindre steder og gi mulighet til å utvikle og profilere seg med programmering på høyt nivå

<https://www.kulturradet.no/stotteordning/-/vis/arrangorstotte-musikk%20%C2%A0>

[Tilskudd til musikkfestivaler](#)

Målet er å støtte og utvikle musikkfestivaler i Norge med offentlige konserter som sitt primære virkeområde. Det gis tilskudd til festivaler som arrangeres årlig eller annethvert år og varer i minst to dager. Det gis prioritet til festivaler som mottar offentlige tilskudd fra egen region.

<https://www.kulturradet.no/stotteordning/-/vis/musikkfestivaler>

Norsk kulturfond har også en rekke tverrgående og tverrfaglige ordninger som kommer musikkfeltet til gode. Disse omfatter: [Arena – tilskuddsordning for bygg og infrastruktur](#), [Gjesteoppholdsstøtte for arenaer, arrangører og festivaler](#), [Tverrfaglige tiltak – prosjektstøtte](#), [Tverrfaglig kulturvirksomhet](#), [Aspirantordningen](#), [Tidsskrift og kritikk](#), [Kulturvern - prosjektstøtte](#), [Kulturvern - faglitteratur](#), [Kunstfaglige publikasjoner og manusutvikling](#).

VI. Rapporter, utredninger og annen bakgrunnsinformasjon

Her finnes mer informasjon om musikkfeltet og tilskuddsordningene:

[Årsrapport 2020](#) (se særlig s. XX-XX)

Årsoppsummering for XXX (lenke)

Utredning/evaluering xxx (lenke)